

ТОШКЕНТ

ШАҲАР
ИЖТИМОЙ-
СИЁСИЙ
ГАЗЕТАСИ

ОҚШОМ

Газета 1966 йил 1 июлдан чика бошлаган

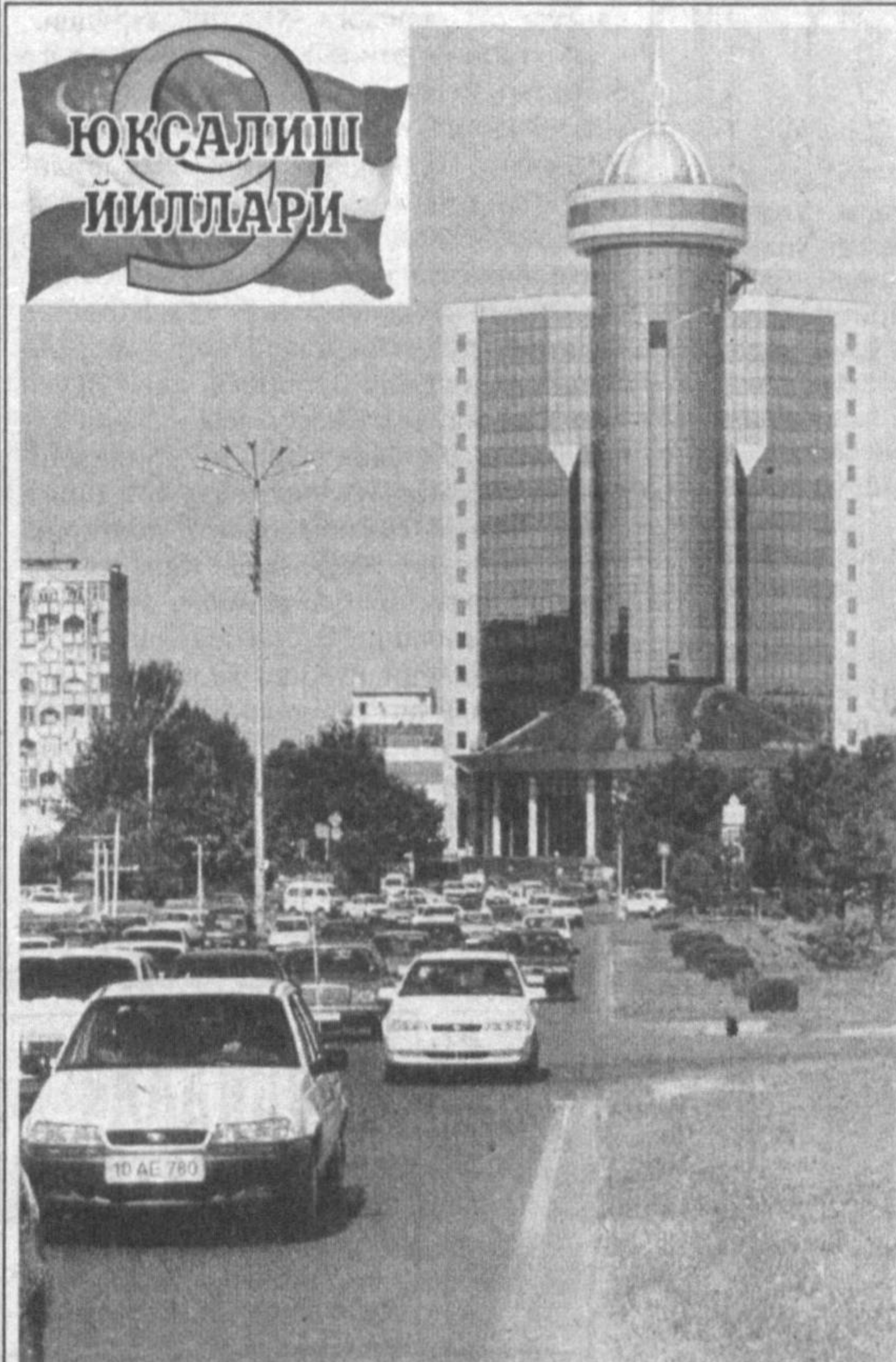
№ 85 (9.429)

2000 йил

19

июль, чоршанба

Сотувда эркин нархда

ИСТИҚЛОЛ БЕРГАН БУЮК НЕЪМАТ

ҚУТЛУҒ БАЙРАМГА ҲОЗИРЛИК ҚИЗҒИН

Вазирлар Маҳкамасида мамлакатимиз мустақиллигининг тўққиз йиллик байрамини нишонлашга тайёргарлик қилиш ва ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, қўмита, уюшма, компания ва ташкилотлар раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг, вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди.

Мажлиси Бош вазир ўринбосари Х. Кароматов бошқарди.

Кун тартибидagi масалалар юзасидан маданият ишлари вазири Х. Жураев, Ўзбекистон халқ шоири, байрам тантаналари сценарийи муаллифи А. Орипов, сахналаштирувчи режиссер Р. Ҳамидов ва бошқаларнинг ахбороти тингланди.

Мамлакатимизда халқимизнинг маъзури та-

барруқ байрамга давлатимиз раҳбари Ислам Каримовнинг қўрсатмаларидан келиб чиққан ҳолда пухта ҳозирлик қилинган таъкидланди. Жойларда кенг миқёсдаги бунёдкорлик ишлари билан бирга, маданий-маърифий, тарбиёт-ташвиқот тадбирлари ҳам давом этмоқда. Уларда мустақиллик халқимизнинг негиз асл ўғлонлари томонидан неча асрлик машаққатли курашлар эвазига қўлга киритилган буюк неъмат эканлигига, бу йўлда шахид кетган аждодларимизнинг муборак хотирасини тиклаш, уларнинг эрк ва эркинлик йўлидаги жасоратларини ёшлар ўртасида кенг тарғиб қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Байрам кўни пойтахтимизнинг Бош майдонидида бўлиб ўтадиган асосий тантаналар ҳам худди мана шу гоёлар асосига қурилади. Мазкур тадбирнинг сценарийи саккиз қисм — саккиз гоёдан иборат. Барчасида халқимизнинг бунёдкорлик, курашчанлик руҳи — миллий

гурур, миллий ифтихор туйғулари ўз ифодасини топади. Байрамнинг янада жозибали ўтишини таъминлашда, шубҳасиз, мамлакатимизда аёнча айланиб қолган «Ўзбекистон — Ватаним» маъини қўшиқ танловининг ўрни бекибсиз.

Мажлисида миллий ифтихор байрамга муносиват қилиш қўшиқ, уни ҳар қачонгидан ҳам юксак савияда ўқатишни кўнглидагидай ташкил этиш борасида мутасадди ташкилотлар раҳбарларига зарур топшириқлар берилди.

Мажлисида, шунингдек, «Давлат тили тўғрисида»ги қонуннинг жойларда қандай бажарилаётгани билан боғлиқ масала ҳам қўриб чиқилди.

Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Рискиев, А. Мелибоев, З. Хусниддинов ва бошқалар муҳокама этилган масалалар ҳусусида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирди.

Мажлисида Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА).

Изҳор

ИФТИХОР

Тобора яқинлашиб келатган мамлакатимиз мустақиллигининг 9 йиллик қутлуғ байрами ҳам-шаҳарларимиз қалбини ҳам тўқинлатириб, дилдаги эзгу ниъатларини, фахрларини туйғуларини тилига қўчирмоқда.

● Ҳурихон АЛИЎЖАЕВА, Чилонзор туманидаги «Лутфий» маҳалласи хотин-қизлар қўмитаси раиси:

— Мустақиллик келтирган бахтдан ҳар бир юрtdошимиз баҳра олмақда десам янглимайман. Айниқса, мамлакатимизда аёлларга берилаётган эътибор, оилаларнинг муқаддас ва мустақамлигини таъминлашга қаратилган ғамхўрликдан тўқинланмай бўлмайди. Шаҳримизда ўтказилган «Энг ибратли келинчақ», «Энг ибратли қайнона» танловларининг аҳамияти ҳам бекибсиз. Чунки биз бу танловларда ўз-ўзимизни, миллий қадриятларимизни, шарқона урф-одатларимизни эъзозлашни намоён эта олдик. Уларнинг ўтказилиши ҳам эркинлигимиз тўғрисида, ҳар қачонгидан ҳам юксак савияда ўқатишни кўнглидагидай ташкил этиш борасида мутасадди ташкилотлар раҳбарларига зарур топшириқлар берилди.

● Мавжуда ВОХИДОВА, педагог, «Меҳнат шўҳрати» ордени соҳибаси:

— Бугун биз таълим бериётган ўқувчиларимиз эртага Ўзбекистонимизни жаҳонга танитувчи, унинг доруғини дoston қилувчи инсонлар бўлиб етишадилар. Бунга шак-шубҳа йўқ. Уларга қўрсатилаётган ғамхўрлик, яратилаётган шарт-шароитлар, ҳар қачонгидан ҳам юксак савияда ўқатишни кўнглидагидай ташкил этиш борасида мутасадди ташкилотлар раҳбарларига зарур топшириқлар берилди.

Мени қувонтирадиган, қалбимни фахр-ифтихорга тўлдирадиган яна бир нарсаси 1994 йилда биринчилар қаторида «Халқ таълими фидойиси», 1996 йилда «Халқ маорифи аълочиси» нишонлари билан тақдирланган бўлсам, 1998 йилда юксак мукофот — «Меҳнат шўҳрати» орденига сазовор бўлдим. Бундан улоқ-улоқ шунки, меҳнатимиз истиқлол тўғрисида янада қадр топмоқда.

● Тоҳир ИМОМАЛИЕВ, қўшун:

— Пойтахтимизнинг бугунги ҳамолига қараб қўзинг қувонади. 20 йилдан буён қувончилик касбини эъзозлаб келатган бўлсам, айниқса, Истиқлол йилларидаги бунёдкорлик ишларига тан бермай иложим йўқ. Ҳам шарқона қўшинидаги, ҳам замонавий иншоотларимиз, турар жой биноларимиз билан бугун фахрланасан арзийди. Равон қўчаларимиз жаҳон андозлари даражасидаги қўриқларимизни айтмайсанми? Энг муҳими, уларнинг барчасини ўзимиз, четдан бурунқиз шўҳримизга мослаб бунёд этаётганимиздир. Шунинг учун ҳам мустақиллик — буюк неъмат дегилми. Унинг шарофати билан ўз қадримизни англаб, қаддимизни тиклашимиз. Мен бундан фахрланаман ва ўз меҳнатим билан уни жаҳонга қўз-қўз қилгим келади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Муҳтарам Президент жаноблари,
2000 йил 6 июль кўни Бельгиянинг Кортрейк шаҳрида Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов бошчилигидаги делегация иштирокида Фарбда Авиценна номи билан машҳур бўлган аллома Абу Али ибн Сино ҳайкалининг очилишига бағишланган расмий маросим бўлди.

Ўзбекистон ва Бельгия халқлари, Тошкент ва Кортрейк шаҳарлари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатлик рамзига айланиб қоладиган бундай қимматли ҳада учун Сизга чин юракдан миннатдорлик билдирмоқчиман.

Ташриф натижалари ва шаҳарларимиз делегациялари музокаралари яқунлари бўйича ўзаро алоқаларни кенгайтириш тўғрисидаги қўшма баённома имзоланиб, унда бир қанча ҳамкорлик лойиҳалари ўз ифодасини топган. Ишончим комилки, бундай ҳамкорлик натижасида шаҳарларимиз ўртасида узоқ муддатли ва мустаҳкам алоқалар ўрнатилади.

Фурсатдан фойдаланиб шунини айтмоқчиманки, келгусида Бельгияга ташриф буюрсангиз, Сизни, жаноби Президент, Кортрейк шаҳрида қабул қилиш ва Авиценнанинг аjoyиб ҳайкалини кўрсатишни ўзимиз учун катта шараф, деб биламиз.

Энг эзгу тилаклар билан,

Барон Эммануэль де БЕТЮН,
Кортрейк шаҳри бургомистри.

Бельгияда Ибн Синога ҳайкал қўйилди

Тошкент билан Кортрейк ўртасида биродарлик алоқалари ўрнатилганига 10 йил тўғналгани муносабати билан Ўзбекистон ҳукумати ва Тошкент шаҳри ҳокимлиги Бельгиянинг бу шаҳрига буюк мутафаккир бобоқалонимиз Абу Али ибн Сино ҳайкалини тақдим этди.

Ҳайкалнинг очилиш маросимида Бельгия ҳукумати, ушбу мамлакат Ташқи ишлар вазирлиги, Фландрия парламенти, дипломатик корпус вакиллари ва журналистлар иштирок этди.

Тантанали маросимда сўзга чиққан бургомистр Эммануэль де Бетюн Тошкент билан ҳамкорликни ривожлантириш алоҳида аҳамиятга эга эканлигини қайд этди. Шунингдек, у Кортрейкка тақдим қилинган қимматли совға учун Ўзбекистон ҳукуматига миннатдорлик изҳор этди.

Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов ва Ўзбекистоннинг Бельгиядаги элчиси Ш. Ҳамроқулов ўз нутқларида Абу Али ибн Синонинг ҳаёти ва фаолияти, у қолдирган илмий меросининг инсоният тараққиётида тугатган ўрни тўғрисида сўзлади.

Нотиклар Ўзбекистон билан Бельгиянинг савдо-иқтисодий ва маданий ҳамкорлиги катта аҳамиятга молик эканлигини қайд этди. Ўзбекистоннинг исоҳотларни амалга оширишдаги ютуқлари, мамлакатда юз бераётган иқтисодий ва демократик ўзгаришлар ҳақидаги сўзлар йиғилганлар орасида катта қизиқиш уйғотди.

Фландрия парламенти, шунингдек, шаҳар оқсоқоллари кенгаши Тошкентдан келтирилган дўстона туҳфани юксак қадрлашни билдирди, буюк Шарқ мутафаккири ҳайкалининг пойидаги майдон халқлар дўстлиги рамзига айланиб, халқ сайилтоҳи бўлиб қолишига ишонч билдирди.

Ҳайкал очилганидан сўнг Ўзбекистон ва Бельгиянинг давлат махфиялари янгради. Ўзбекистоннинг Қашқадарё вилоятидан ташриф буюрган «Момогул» миллий фольклор ансамбли маросим иштирокчиларига қувноқ қуй ва қўшиқлар туҳфа этди.

Айни пайтда ўзбек халқ амалий санъати усталари томонидан ёғоч, сополдан тайёрланган буюмлар, миллий кийимлар, тақинчоқлар, Бухоро ва Самарқанд шаҳарлари меъморий ёдгорлиқларининг макетлари, шунингдек, уларнинг суравлари ва бошқа тасвирий санъат асарларидан ташкил топган кўргазма маросим

(ЎзА — «Жаҳон»)

ДАВР САДОСИ

БАРЧА МАЙБАЛАРДАН ОЛИНГАН СЎНГҲА ХАБАРАЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

- Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 18 июль кўни Оқсарой қароргоҳида Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти Европа минтақавий бюроси директори Марк Данзонни қабул қилди.
- Кеча Олий Маҳлиси Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси ҳамда Ёшлар ишлари комиссиясининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.
- Шу кунларда Бангладеш Халқ Республикаси ташқи ишлар вазири Абдуссаммад Озод расмий ташриф билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди. Бангладеш ташқи сийосат маҳкамаси раҳбари Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини ў. Султонов билан учрашди.
- Пойтахтимиздаги Марказий офицерлар уйида мамлакат Куролли Кучлари академиясининг навбатдаги битирувчиларини хизмат жойларига кузатишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.
- Республика «Маҳалла» жамғармасида «Истиқлол — буюк неъмат» мавзусида анжуман ўтказилди. Ушбу тадбир мамлакатимиз мустақиллигининг 9 йиллик байрамини нишонлашга маҳаллаларда тайёргарлик қилиш масалаларига бағишланди.
- Халқаро молия доираларида катта нуфузга эга бўлган «The Banker» журналининг рейтинг баҳосига қўра, 1999

йил фаолияти яқунлари бўйича «Асакабанк» жаҳондаги 1000 илгор банклар ичида 950 ўринни эгаллади. Бу кўрсаткич 1998 йилда эгаллаган ўриндан тўхтиз поғона юқоридир.

● Бугун Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти расмий вакиллари билан Ўзбекистонга ташрифи муносабати билан матбуот конференцияси ўтказилди.

● Жиззах вилояти ҳокимлигида Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 9 йиллигига тайёргарлик қилиш ва уни ўтказиш масаласига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

● Нукусда Амурдерёнинг қўни қисмида сув тақчиллиги оқибатида юз берган фавқулодда вазиятнинг олдини олиш бўйича ташкил этилган мамлакат ҳукумат комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди.

● Тошкент шаҳар таълим муассасалари ўртасида «Энг яхши мутахассис» қўриқ-танлови ўтказилди.

● Навоий шаҳридаги Сўғдиёна ўйингоҳида Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 9 йиллиги ҳамда Соғлом авлод йилга бағишланган «Муқаддасан» — муқаддас Ватан шiori остида сахналаштирилган катта байрам дастури бўлиб ўтди.

● Республика «Тадбиркор аёл» уюшмаси Самарқанд вилояти бўлимида Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти элчиларининг қадимий шаҳарда фаолият кўрсатаётган нодавлат ва нотажирот ташкилотларининг раҳбарлари ҳамда ОАВ вакиллари билан учрашуви бўлиб ўтди.

● Термизда ўтказилган «XXI аср келинчаги» вилоят қўриқ-танловида Сурхондарё вилояти хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот», «Маҳалла», «Соғлом авлод учун», «Экссан» жамғармалари ҳамийлик қилишди.

● Анталия шаҳрида ўзбек кураши бўйича иккинчи жаҳон чемпионати нихосига етди. Унда дунёнинг бешта қитъасидан полвонлар иштирок этишди. Тошкент аэропортида голиб полвонларни кўтиб олиш маросими бўлди.

ЖАҲОНДА

● Кеча Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин Хитойга ўзининг расмий ташрифи давомида Пекинда Хитой Халқ Республикаси раиси Ц. Цзямин билан музокаралар олиб борди. Натижада савдо ва ҳарбий соҳалар бўйича ҳамкорлик юзасидан бешта ҳужжат имзоланди.

● Бугун Грузия Президенти Э. Шеварднадзе Буюк Британияга расмий ташрифи чоғида мамлакат бош вазирини Т. Блэр билан учрашиб, нефть қазиб чиқариш ва уни қўлаш масаласи билан боғлиқ муаммолар юзасидан келишиб олади.

● Бугун Москвага Украина бош вазирини В. Ющенко расмий ташриф буюради. У Россия раҳбарлари билан Украинага газ етказиб бериш масаласи ҳусусида сўхбатлашади.

● Япониянинг Миёдазаки шаҳрида «Катта саккизлик» қаъза мамлакатлар ташқи ишлар вазирларининг учрашуви яқунлари бўлади.

● Бугун Москвада XXII халқаро кинофестиваль ўз ишини бошлади.

● Лубон пойтахтида мамлакат ҳукуматининг иқтисодий сийосатига қарши оммавий намойишлар бўлиб ўтди. Лубон қасаба уюшмалари Бош конфедерацияси томонидан уюштирилган маъзури чикишларида 3,5 мингдан ортиқ одам иштирок этди.

● Эртага Окнавада «Катта саккизлик» мамлакатларининг саммити очилади.

● Филиппинда бир неча кундан буён тинмаётган қучли жала катта қўнғи сабаб бўлди. Табиий офат оқибатида қўнғилар уйларга айланган. Тезкор қўтқарув ишлари натижасида вайронлар тагидан 42 кишининг жасоди топилиб ва шу билан қўронлардан сонини 150 нафарга етди.

● Дунёдаги энг узун қўнғилардан бири Канаданинг Торонто шаҳридаги «Йонх-стрит» ҳисобланади. Унинг узунлиги 1896,3 километрни ўз ичига олади.

● Дунёда энг кўп ёнғарчилик таъйи оролининг Вай-Але-Але тоғларида юз беради. Ёнғарчилик бир йилда 350 кунни ташкил қилади.

Шаҳар ҳўжалиги мавзуда

Ўзбекистон Республикасининг 1999 йил 15 апрелда чиққан «Уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги қонунида «Уй-жой мулкдорларининг ширкати — қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда уй-жой мулкдорларининг уйдан фойдаланишни, унинг сақланишини биргаликда бошқариш ва таъминлаш, умумий фойдаланишдаги объектларга эгаллик қилиш ва улардан фойдаланиш шартлари, тартибини аниқлаш, умумий мулкдаги мол-мулкнинг лозим даражадаги ҳолатини таъминлаш мақсадидаги бирлашмадир» деб кўрсатиб ўтилган.

ҲАМЖИҲАТЛИК БАРАКА КЕЛТИРАДИ

Ана шу қонун эълон қилинган уни ҳаётга тадбиқ этиш борасида пойтахтимиз туманларида ҳам уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тузилиб, муваффақият билан фаолият кўрсата бошлади. Ана шулардан бири А. Икромов туманининг «Алишер Навоий» маҳалласида фаолият кўрсатаётган «Икромов» уй-жой ширкатидир. Ушбу ширкатнинг ташкил этилганига эндигина 8 ойдан ошди. Тўғри, бошда коммунал хизмат кўрсатиш ижара қорхонасининг ишидан норози бўлган баъзи хонадон эгалари «Бу ҳам шунга ўхшаш хизмат кўрсатса яна аҳолининг боғида қолади-да» деб норози ҳам бўлишди. Лекин тушунтириш ишлари ва қонунни ўрганиш ўз самарасини берди. Бунинг натижасида 17 та уй битта ширкатга бирлашди ва Виталий Гусенков унга раис этиб сайланди.

Албатта, ҳар қандай ишнинг бошланиши қийинроқ кечади. Лекин бу ерда ҳар бир уйнинг ширкатдаги вакиллари, фаоллари маслаҳатлашиб, режа асосида иш бошлади. 1 нафар электрчи, 5 нафар малакали сантехник, 2 нафар пайвандчи ва 4 та фаррош танлаб олинди. Иш шундай йўлга қўйилдики, илгари бир ижара қорхонасига берилган буюртмаларни бажариш муддати 1,2 кун, ҳатто, ҳафтада бажарилган бўлса, эндиликда узоғи билан диспетчер буюртмани қабул қилган бир соатда қамчиликларни бартараф этиш учун ширкат мутахассислари хонадонларга ташир буюришади.

Четдан қараганда ўтаётган ойлار давомида кўзга яққол ташланган ишлар қилинмаганга ўхшайди, — дейди ширкат бошқаруви раиси Виталий Гусенков. — Лекин анчагина ишларни амалга оширдик. Тўғри, уйларнинг ташқи кўринишига эътибор бермаганимиз билан, энг кераклиси аҳолини иссиқлик, иссиқ сув ва совуқ сув билан кераклигича таъминлашга замин яратиб учун ерўладаги ишларни амалга оширмамиз. Йўлакларни, уйлар атрофини ободонлаштиришга биринчи эътиборни қаратдик. Ён-атрофдан 30 та юк машинасида чиқинди ва ахлатларни йиғиб олдик. Айни кунларда эса ерўладаги иссиқлик қувурларини ювиш, жорий таъмирлаш ишларини муваффақиятли амалга оширмамиз. 9 қаватли уйимизга насос станцияси ўрнатмоқчимиз. Ҳар бир ишимизда уй бошқарувчилари бизга яқиндан ёрдам бермоқда. Ширкатга аъзо бўлган хонадонларнинг эгалари ўзларининг зиммаларида масъулият ва жавобгарликни ҳам ҳис этишмоқда. Айниқса, коммунал хизматлар ҳақини ўз вақтида тўлаш, йўлак ва ҳовлиларни тоза тутиш, сувдан, газдан тежамкорлик билан фойдаланиш борасида бир мунча ўзгаришлар сезилмоқда.

— Мавжуд 17 та уйимизда 2700 нафар аҳоли истиқомат қилади, — дейди В.Гусенков ўз сўзини давом эттириб. — Ҳар бир иш ширкат бошқаруви ва текшируви комиссияси аъзолари билан биргаликда қабул қилинган устав асосида олиб борилади. Лекин муаммоларимиз ҳам етарли, уларни бартараф этиш йўллари кўдириямиз. Шу кунга қадар хонадон эгаларининг ширкатдан 4 миллион сўм муддати ўтган қарзлари бор. Биз буни чуқур ўрганиб чиқиб, агар улар 2-3 ой ичида ушбу қарзларини тўлашса, пеня олмасликка қарор қилдик. Шунингдек, яна бир муаммо — ҳали уйларимизга сув ўлчаси асбоблари ўрнатилмаган. Уйлаимиз, бу асбобларни ҳар бир йўлак учун ўрнатиш ҳеч қандай самара бермайди, уни ҳар бир хонадонга ўрнатсақгина тежамкорликка ўрганамиз ва шунга эришамиз. Ҳар бир юмушни режа асосида олиб бориш яхши натижа беради. Ҳозир амалга ошираётган ишларимиздан шу нарсани аниқ айта оламизки, ширкатимизга аъзо бўлган уйларда бу йилги қиш мавсуми кўнглидагидек ўтади, иссиқлик етарли бўлади. Чунки биз бунга пухта замин ҳозирляпмиз.

Ширкатнинг аҳоли ишончини оқлаётганини кўрган кўпбалай уй эгалари унга аъзо бўлишга аҳд қилишмоқда. «Икромов» ширкатлар уюшмасига яқинда яна 2 та янги уй эгалари аъзо бўлишмоқчи. Бундай ишончга ширкатлар уюшмаси ўзларининг оқилона ҳаракатлари ва баракали меҳнатлари боис эришмоқдалар. Бундан кўриниб турибдики, интилан албатта имкон топади, ҳамжиҳатлик бор жойдан эса барака аримайди.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТДА: ширкатга аъзо бўлган 14-й бошқарувчиси Абдуҳамид Пирматов шу уйда истиқомат қилувчи Аделя Искандерова билан мулоқотда.
Тоҳир Нигматуллин олган сурат.

Айни кунларда мамлакатимиздаги барча олий ўқув юртиларида янги ўқув йилига ҳужжатлар қабул қилиниб, тест синовларида қизин тайёргарлик бормоқда. Мана етти йилдирки, абитуриентлар талабалikka ҳолис, адолатли усул деб баҳоланаётган тест асосида сараланмоқда. Бу йилги тест синовларини ўтказишга қандай тайёргарлик кўришмоқда? Бу борадаги янгиликлар ва ўзгаришлар нималардан иборат? Шу хусусда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази бошлиғи Мухсин МУХИТДИНОВ бизга қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Тошкент шаҳрида республикамизнинг 36 та олий ўқув юртилари жойлашган. Улар орасида Ўзбекистон Миллий университети, Жаҳон иқтисодий ва дипломатияси, Иқтисодий университетлари, Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети ва бошқа нуфузли ўқув юртилари мавжуд. Бу олий ўқув юртиларида тахсил олиб, етук мутахассис бўлиш Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир ёшнинг умид ва орзусидир.

Нуфузли олий ўқув юртиларга кириш имтиҳонларини тўғри ва адолатли ташкил этиш керак албатта. Давлат тест маркази тестларни кўр-кўрона ёдлаш, «шпаргалка»дан фойдаланишни йўққа чиқариш чораларини ишламоқда. Бунинг учун тест саволларини банк жамғармаси 100 мингга етказди. Бундай шартда тестлар жавобини ёдлаш имконияти қолмади. Шунингдек, «Абхотнома», «Вестник» журналларида чоп этилган тестларнинг мазмунига пўтур етказилмаган ҳолда шаклан ўзгаририлди. Журналларнинг фақат 10 сони чоп этилди. Демак, тест имтиҳонидан чоп этилмаган саволлар ҳам тушиши табиий ҳолдир. Тест имтиҳонидан катташуви аудитория раҳбарлари ва кузатувчиларининг мавқеини кўтариш йўллари ишлаб чиқилмоқда. Давлат тест маркази тест ўтказиш жараёнини мукамаллаштирар экан, абитуриентларнинг фаолиятига ҳам алоҳида эътиборни қаратади. Ҳар бир абитуриент аудиторияга кирилишидан бошлаб тест ўтказишнинг

барча жараёнида фаол иштирок этиши мақсадга мувофиқдир. Абитуриент тест жараёнини пухта билиши, тест материалларини тўғри тарқатилиши, аудиторияга тест ўтказишга рухсатнома олиш бўлган бегона шахсларнинг қатнашмаслиги, аудитория раҳбари ва кузатувчилари ўз ҳақ ва ҳуқуқлари доирасида ҳаракат қилишларини кузатишлари керак. Агар бирор нотўғри ҳатти-ҳаракат содир бўлганда Давлат тест маркази вакилини тест ўтаётган хонага қақаришлари ва ўз норозилиklarини баён этишлари керак. Бу муттасил равишда абитуриентларга тушунтирилмоқда.

Тараддуд

ТЕСТ СИНОВИ — АДОЛАТЛИ УСУЛ

Тестлар аввал амалда бўлган имтиҳон билети асосида имтиҳон олишдан афзал эканлигини ҳамдўстлик давлатлари ҳам тан олмақда. Россия бу усулни жорий этишга киришиш ниятида эканлигини маълум қилди ва бу ишга киришди. Демак, Ўзбекистон бу борада ҳамдўстлик мамлакатлари иттифоқи орасида анча илғорлаб кетди ва катта ютуқларни қўлга киритди. Ўзбекистонда жорий этилган тестология соҳасидаги ютуқлар 2000 йил 4-5 апрелда ўтказилган илмий-амалий конференцияда тан олинди.

Бу йилги тест синовлари қундузига бир сиртки бўлимларга бир кунда ўтказилди. Шундай қилинганда абитуриент «ё остидан ё устидан» дея таваккал қилмасдан, фақат чуқур билим олиб, ўқув юртини қатъий танлаб, тест имтиҳонидан иштирок этишга ўзида масъуллиқни ҳис этади. Давлат тест маркази ўқув юртилари қабул комиссиясидан абитуриент ҳақида

тўлиқ маълумот беришни талаб этмоқда. Улар «Абиту» автоматлаштирилган информатсион тизими асосида ҳар бир абитуриент ҳақида тўлиқ маълумотни ДТМга юборади. Унда паспорт рақами ва серияси, аттестат ва мактаб рақами ва бошқа 20 дан ортиқ маълумот берилади. Абитуриент паспортига оид маълумотлар биринчи марта олинмоқда. Худди шундай маълумот таълим олаётган талабалар ҳақида ҳам берилиши талаб этилмоқда. Бу тадбир тест синовида «ҳолис хизмат» қиладиган «қўмақчилар»ни ўз вақтида аниқлаш учун қилинди. Ҳар бир ўқув юртидаги абитуриентлар рўйхати махсус ком-

пьютер дастури орқали тузилади. Уларнинг тест имтиҳони кунини ўтирадиган ўринлари ҳам компьютерда белгиланади. Давлат тест марказининг ўзида абитуриентлар ўзлари учун белгиланган ўринларда ўтирган-ўтирмаганини, аудитория раҳбарлари ва кузатувчилари ўз вазифаларини қандай бажарганиларини аниқлаш ва уларга тегишли баҳо қўйиш тизими яратилмоқда.

Биз имкон қадар ёшларга яқинроқ боришга, уларга тестнинг асл мақсадларини, моҳиятини тушунтиришга ҳаракат қилаёмиз. Шундай тадбирлар — жойлардаги маҳаллий ҳокимликлар ёрдамида Тест марказларининг очилиши билан характерлидир. Бу ерда ўқувчилар мактаб партасидаёқ олий ўқув юртилари учун тест синовларини топширишни машқ қиладилар. Шундай марказлар ҳозирги кунда Тошкент шаҳрида, Хоразм, Бухоро ва Фарғона вилоятларида фаолият

кўрсатмоқда. Бизнинг мутахассисларимиз у ердаги компьютер техникаларига махсус дастурлар ўрнатилган ва жавоблар бевосита Давлат тест марказига юборилади. Бу ердан эса ўқувчи тўплаган балл миқдори аниқланиб, қайтариб юборилади. Бу биринчидан ўқувчи учун машқ бўлса, иккинчидан ўз имкониятларини чамалаб кўриш, зарур ҳолда ўз устида ишлаш лозимлигини кўрсатишда қўл келмоқда.

Ҳозирги кунда Давлат тест маркази тест синовлари ўтказилишининг одилона ва тўғри бўлишини таъминлаш чораларини кўрмоқда. 1999 йилда Тошкентдаги деярли барча олий ўқув юртиларида тест имтиҳонлари видеотасвирга туширилди. Улар таҳлил этилди. Барча ўқув юртилардан тест жараёнини видеоаппаратура ёрдамида ота-оналарга кўрсатиш талаб этилади. Қўпгина ўқув юртиларида тест имтиҳонлари видеоаппаратура ёрдамида ота-оналарга кўрсатиб турилди.

Мақтабни олтин ёки кумуш медалга битирган ўқувчилар ҳам барча абитуриентлар қатори тест синовидан ўтадилар. Медаллар ўқувчининг ўқиш йилларидаги олган билимларига бериладиган мукофот ҳисобланади. Ўқишга киришда улар ўзларининг билимдонликлари ва зукколикларини тасдиқлашлари керак.

Тест жараёни замон талабига мос равишда ривожланиб бораверади. Чунки ҳаёт ҳар бир мутахассисликка юқори талаб қўётган экан, аввало, билим, эътиқодли, миллий истиқлол ғояларига содиқ бўлган ёшларни камол топтириш тақозо этилади. Келажакда тест топширишининг янги, илғор, одилона усуллари яратиб борилади. Бугунги кунда улкан орзу-мақсадлари йўлида, келажакда буюк давлатимизнинг пойдеворини қуришга астойдил бел боғлаган ва шу мақсадлар йўлида чуқур билим олишга интилаётган қалби олов ёшларимизга тест синовларидан ўтишларида омад ва муваффақиятлар тилаймиз.

Дилором ИКРОМОВА ёзиб олди.

Ҳамишаҳарларимиз

Марказий универмаг магазини қаторидаги тўққиз қаватли уйнинг охиридаги йўлагига жойлашган соатсозлик устахонасига ишингиз тушганими? Тушмаган бўлса, соатингиз бузилса, албатта, шу ердаги соатсоз йигитга учранг. У ўрта бўйли, микқадан келган, думалок юзли, ним табассумлари ўзига ярашган мохир уста Забиҳилло Файзулло ўғлидир.

КАСБГА МЕҲР

Забиҳилло Шайхонтоҳур туманидаги А. Ҳидоятнов номидаги мактабда ўқиб юрган чоғида буш қолди дегунча Чорсу бозори биқинидаги кичкинагина соатсозлик устахонасига югурар, отаси Файзулло аканинг махсус катталаштирилган асбобини чап кўзига тутиб, сирли деталларни бир-бир назардан ўтказар, соат ичинини очиб бўлак-бўлакларга ажратиб йиғар, соат бирдан юриб кетганини кўрса жуда қувонарди.

Дадаси Файзулло: — Демак, зарбада мана буниси ўрнидан чиқиб кетган, ўқингми? — деса, — Ҳа, ўқидим, далаҳан, — дерди зийрак Забиҳилло.

У 13 ёшидан мураккаб бўзилган соатларни мустақил тузатиб «Чорсу» даҳасида «кичик соатсоз» бўлиб танилди. «Бола бошидан», деганларича бор экан. Ота-она насаҳатига амал қилиб, элга танилган Забиҳилло ҳозирда Марказий Универмаг ёнидаги 9 қаватли уйнинг йўлагиди «Мархаб» фирмасида малакали соатсоз бўлиб, 22 йилдан бери халқ хизматини ҳақол адо этаётти.

— Отам Файзулло 40 йил эл хизматида олдий бир касб билан ном қозонган эдилар, — дейди Забиҳилло биз билан суҳбатда, — шогирдлари беҳисоб эди. Уларнинг аниқ ҳисобини билмайман. Ахир, биз уч ака-укалар ҳам шогирдларимиз. Очигини айтсам, оиламизда соатсозлик касби билан шуғулланаётганимизга бобомдан тўртти 90 йил бўлибди. Дарвоқе, ёшлигимдан санъат билан ҳам ошноман. Чунки отам бизни театрға,

концерт томошаларига тез-тез олиб тушардилар. Негакки, санъат инсонни гўзаллик дунёсига етказиб, одоб, ахлоқни шакллантиради, қадриятларни қадрлашга ундайди. Шу боис ҳамон шэриятини, театрини, китоб ўқиш, мусиқа тинглашни яхши кўраман.

— Забиҳилло, сизнинг қўлингизга таъмирлашга энг кам тушадиган сифатли соатлар қайсылар? — сўраймиз устандан.

— Очиғини айтсам «Ракета», «Восток», «Победа», «Звезда», «Полёт», «Лун», «Випел» каби соатлар ҳали ҳам яхши ишлаб турибди. Улар биз соатсозлар қўлига қамдан-кам тушади. Қани энди ҳозирги соатлар ҳам сифатли ишлаб чиқарилади. Чунки бизни қийнаётган муаммо турли марказлар учун эҳтиёт қисмларидир. Мана, девордаги соатларни кўринг, уларга эҳтиёт қисмлар йўқ, бирдан олиб бирига қўйишга тўғри келади.

Забиҳилло ҳақ, бошқа соҳалардаги каби соатсозлик ҳам ечимини кутаётган муаммолар бор ҳали. Албатта ҳар бир касб эгасининг иши юртида ва элга танилишида оиладаги соғлом муҳит катта роль ўйнайди. Унинг умр йўлоши Ўлмасхон Абу Али ибн Сино номи 1-сонли шаҳар шифохонасида 1978 йилдан бери ҳамшира бўлиб ишлайди. Фарзандлари Арофат, Зарофат оналарига ёрдамчи, Лутфулло, Нуриллолардан эса балки келажакда оталари Забиҳилло касбининг давом эттирувчи усталар чиқар.

Турсунхўжа АЗЛАРХОНОВ.

Кулайлик

«САХОВАТ — НОН» МАҲСУЛОТЛАРИ

Бу қорхонанинг ишга туширилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин у қисқа давр ичида миқозлар эътиборига тушиб, ўзининг сифатли маҳсулотлари билан уларга манзур бўлди.

«Саховат—нон» жамоаси зиммадаги масъулиятни бахли қудрат оқламоқда. Албатта, ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйишдаги асосий омил унинг замонавий техникалар билан жиҳозлангани бўлса, иккинчидан, раҳбариятнинг тадбирдор ва ишбилармонлиги билан иш

юртишига боғлиқ. Шу жиҳатдан қараганда, қорхонада ҳеч қандай эътирозга ўрин йўқ. Сабаби ишлаб чиқаришлар Германиянинг юксак унумли «Винклер» ва Россиянинг «ФТЛ-2» машиналари билан қуролланган. Ушбу техникалар ёрдамида бир кунда 23-24 тонна маҳсулотлар тайёрланиб, буюртмачиларга жўнатишмоқда.

Қорхонанинг фирма дўконидаги ҳамма миқозлар билан гажам. Улар бу ердан миллий ва европача усулда тайёрланган нон

маҳсулотларини харид қилишади. Жамоада асосан ёшлар меҳнат қилади. Уларнинг мақсади тотли, сифатли маҳсулотлар тайёрлаб, хариддорларни хушнуд этишдан иборат.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ. СУРАТЛАРДА: нон ёпувчи Нигора Мамадазизова ва қадокловчи Сурайё Асқароваларни кўриб турибсиз.

Муаллиф олган суратлар.

Хамза ШОДИЕВ.

Маҳалла ФЙДАЛИ МАСЛАХАТХОНА

Тошкент шаҳар Фавкуллода вазиятлар бошқармаси Юнусобод тумани ҳокимлиги билан биргаликда «Уста Ширин» маҳалласи ўзининг бошқариш кенгаши биносига «Фавкуллода вазиятларда фуқаро муҳофазаси бўйича маслаҳатхона» очилишини ташкиллаштирди.

Ҳозирги кунда маслаҳатхонада бошқарма мутахассислари ва ҳокимият вакиллари ҳар ойда аҳолининг иш билан банд бўлмаган тоифалари билан суҳбатлар, ўқув машғулотлари, маслаҳат ишларини олиб бормоқда. Маҳалла ўзининг бошқариш кенгаши раиси Анвар Ақромовнинг таъкидлашича, ҳар бир ҳодисанинг асосий негизи эътиборсизлик ва эътиқодсизлик, маслаҳатхонанинг энг эътиборга лойиқ ишлари шундан иборатки, маҳалла аҳолининг мудроқ қалбини уйғотиш, атроф-муҳитга ҳушёр ва сергак кўз билан қарашни, табиий теҳноген, экологик ҳодисаларнинг олдини олиш ва ўзининг ўзи ҳимоя қилиш ва кези келганда бировларга ёрдам беришни ўргатмоқда.

Юнусобод туманидаги «Уста Ширин» маҳалласидаги маслаҳатхона иш тажрибаси Фавкуллода вазиятлар вазирлиги ишига кўмак ва таянч бўлиб хизмат қилаётти, десак муболага бўлмас. Шу ўринда Юнусобод тумани ҳокимияти ва «Уста Ширин» маҳалласи раҳбариятига Тошкент шаҳар Фавкуллода вазиятлар бошқармаси номидан миннатдорчилигимизни билдирамиз ва у маҳаллаларда ташкил қилинажак маслаҳатхоналарга кўргазмалар асос бўлади, деб ўйлаймиз.

Президентимиз Ислам Каримов айтганларидек: «Бугунги кунда инсонлар хавфсизлигини таъминлашдан, хавф-хатарларнинг олдини олишдан, тинчликни сақлашдан муҳимроқ вазифа йўқдир».

Хамза ШОДИЕВ.

ОҚ ЙЎЛ СИЗГА, БИТИРУВЧИЛАР

Мана мамлакатимиздаги барча олий ўқув юртиларининг қўтуғ остонасидан кўпбалай иш истеъодлар, турли соҳа мутахассислари етишиб чиқиб, учирма бўлдилар.

Манион Уйғур номиди Тошкент давлат санъат институтини тамомлаган талабалар ҳам мустақил ҳаётга йўлланма олдилар. Улар орасида драма ва кино актрёлиги бўлими талабалари ҳам бор. Кечagina минг бир ҳаяжон ва ҳайрат билан санъат даргоҳига

қадам қўйган, юраги бир олам орзуларга тўла талаба эди улар. Мана бугун эса мустақил ҳаётга қадам қўётган, севимли билим даргоҳлари богридан парвозга шайланган қалдирғоч улар.

Ҳайрашуев оилори нақодар ҳаяжонли ва оғир. Тўрт йил давомида ширин хотиралар улашган, санъат олами чинакам ошно этган бу қўтуғ масканини тарқатмоқдалар. Ҳамида Махмудова раҳбарлик қилган драма ва кино актрёлиги бўлимининг 4-курс талабалари

диплом спектакллари учун Абдулло Авлонийнинг «Аввокатлик осони» асрини танлашди. Тўйёр сахна асарининг дунёга келиши машаққатли эканлигини, қанча асаб, собр-тоқат ва матонат лозим эканлигини ўшанда билдим. Фақат ўз касбини севган инсонгина қийинчиликларга бордос бера олади. Айниқса, улар қалбда илк кунларданок шу касбга меҳр уйғота олган Ҳамида она Махмудованинг талабалар билан ишлаш ҳаммани ҳайратга соларди. Ҳамида она тўрт йил талабалари билан аҳил оила бўлиб яшадилар, бор билим ва маҳоратларини ёшларга ўргатишга ҳаракат қилдилар. Устоз ва талабаларнинг тинимсиз меҳнатла-

ри, изланишлари туфайли «Битирув оқшони» ва «Аввокатлик осони» спектакллари муваффақият қозонди. Бу спектакллар томошабинлар томонидан илиқ кутиб олинди.

Янги, ўзига ҳос истеъодга эга ёшлар — Абдурашид Шодиев, Баҳром Усмонов, Асад Нобиев, Йўлдош Эрматов, Ҳаким Халилов, Зилола Каримова, Дилора Абдуллоева, Йўлдош Жўраев сингари қобилияти талабалар — катта сахна даргоҳига йўлланма олдилар. Улар театрларимиз сахналарида бетакрор образлар яратиб, ўзбек театри доварини жаҳонга танитадилар, деган умиддамиз.

Назозат АСИМОДИН кизи, Тошкент давлат санъат институти талабаси.

Уша куни Махзуна Каромат аммасининг эгизак набираларини йўқлаб борганди. Лекин нимагадир хурсанд бўлиш ўрнига қўнгли гаш тортиб, дас-турхон атрофида яйраб ўтиролмаганди. Уйига қай-тайтиб ҳам йўлда ушш «Москвич» автомашинаси-нинг автохалокатга учраганига кўзи тушиб, юра-ги алақандай кўрқинчдан қалқиб кетган ва ёнида кетаётган опасига:

— Вой, опа, қаранг анави машина муллакамни-кига ўхшаркан-а... Йўқ, ҳартугул рақами бошқа экан, ишқилиб ичидаги одамларга лат етмаган бўлсин-да, — деганди негадир хавотир ила...

У билмасдики, худди шу дақиқаларда унинг турмуш ўртоғи Асрорнинг ҳаёт шами қил учиди турганини. У билмасдики, ҳадемай, бешафқат ўлим унинг энг азиз одамини бу ёруғ дунёдан олиб кетади. У билмасдики, бир соатдан сўнг унинг икки дилбанди отасиз етим-га айланиб, ўзи бутун қол-ган умрида бева аёл деган ном ила яшашини.

...Мудҳиш воқеа содир бўлган кун яқинда, дам олиш куни эди. Худди шу куни Асрор ҳеч ерга бор-маганилиги учун тўйғунча ухлади. Сўнг эриниби-гина туриб, юз-қўлини ювди-да, бир пийёла чой ичди. Ош-хонада келини тушлик ов-қат тайёрлаш тараддуди билан банд эди.

— Асрор ака, қорингизни тўйдириб олманг, шака-робни тайёрлаб бўлдим, ҳозир беш дақиқада овқатни сузаман, — деди Дания унинг нон ушатаётганини кўриб.

— Бугун кун жуда иссиқти-да, ўзим. Қани, тушлик-дан сўнг ким чўмилишга боради? — деб сўради у теле-визорда мультфильм томоша қилаётган болалардан. — Бир ўзим сизларни яйратиб келай! Ҳадеб иссиқ уйда димкиб ўтираверманглар!

— Мен! Мен! — деб бараварига шовқин кўтаришди болалар.

Ҳақиқатан ҳам ёнинг жазирама иссиғида муздекки-на, роҳатбахш сувда сузиш кимга ёқмайди дейсиз?! Лекин Асрорга тушлик овқатни тановул қилиш ҳам на-сиб этмади. Болаларнинг шовқини устига қўшни Вали-жон кириб келди. Эрталабдан «отиб» олган шекилли, хиёи чайқалганича қўлидаги тўрхалтани кўрсатди:

— Мана, мен тайёрман! Тушликни сув бўйида кила-миз. Қани, келин, шакаробингизни банкага солиб бе-рақолинг, мен 3-4 та помидор олволганман, қолганини ўша ерда давом эттирамиз. Биронта пичок берсангиз бўлди.

— Валижон ака, тўхтанг, пичок танлашни менга қўйиб беринг, — деди Асрор. — Хотинларга қўйиб берсангиз, ўзларига ўхшаган «ўтмас»ларини беришди.

Иккала ошна кулганча қўлларини бир-бирига уриб қўйишди. Орадан ҳеч қачна вақт ўтмасдан йўлда кетаёт-ганлариди уларга иккинчи қўшни Бардамбек қўшилди.

— Бош жуда оғриб кетаяпти-ку, йигитлар, — деди Валижон ёнидагиларнинг қитик патига тегиб. — Асрор, сен энди...

— Нима энди, тутилиб қолдингиз, ака, айтаверинг гапни қолган жойидан.

— Энди укагинам, янги ишга кирганингни ҳали «ю-ганинг» йўқ-ку, братан! Қара, хув ана магазин, қани бу ёғини ўзинг тушуниб олавер. Болалар олдиди жа май-даллаш кетсам бўлмас, а? Нима дейсан?

Асрор бошини чайқай-чайқай чўнганни ковлаганча магазинга кириб кетди.

Маҳалладошлар уч ошнанинг ажралмас дўстлигига доимо хайрат билан қарашарди. Валижон 50 ёшларга кирган, йўғондан келган, бақувват, қуда-андали, наби-рали, бола-чақасидан тинган одам эди. Валижон ҳеч қаерда муқим ишламаган, ҳатто бундан 3-4 йил бурун бир аёлга ўралашиб қолиб, оиласини ҳам ташлаб кет-ганди. Аммо орадан кўп ўтмасдан ҳалиги аёл билан ораларидан «қора мушук» ўтиб, яна мулла минган эшак-дек оиласига қайтганди. Унинг хотини «Ҳар нима бўлган-даям уч боламнинг отаси» деб яна бирга яшашга рози-

Турмуш чорраҳаларида

ҚАЙТАР ДУНЁ

лик билдирганди. Валижон шу кунларда бир таниши-нинг машинасини ижарага олганди. У Асрорнинг ёлғиз жойига ишга жойлашганлигига ич-ичидан ҳасад қилар, аммо бирон кимсга бунини сездирмасди.

Асрор эса 40 ёшлардан ошган, паст бўйли, озғин йигит, кеч уйланганлиги туфайли, болалари ҳам ёш эди. Унинг қўнгли очиклиги учун ҳаммага бирдай ёр-дам беришга интиларди. У такси шофёри бўлганлиги учун маҳалладошларнинг узоғини яқин қиларди. Ишқилиб маҳалла-қўйда, қариндош-уруғлар ичида уни ҳамма фақат яхши инсон сифатида билишарди. Унинг яқка-ю ягона камчилиги оз-моз «шайтоннинг суви»-дан олиб туриши эди.

Озгиндан келган Бардамбек эса ҳали 30 га ҳам чиқ-маган, икки боланинг отаси эди.

Шундай қилиб, ўша машҳур кунда ҳам улар бирга эдилар.

Бешёғочдаги қўлнинг эшигидан қирар-қирмас бола-лар ҳар доим чўмилидаган жойларига чопиб кетишди. Катталар эса сув бўйига олиб келган шолчаларини тўшаб, ишчиларни очиди. Битта-битта пийёладан бўшатил-гач, сувга шўнғишди. Болаларнинг қувончи уларга ҳам юқдики, бир-бирларига ҳазил-хузул гаплар айта бош-лашди.

— Умрларинг ўтиб борапти-ю бу дунёдан ҳеч нарса кўрмай ўтапсанлар, — деди кайфи анча ошиб қолган Валижон.

— Қани, жа бизни ерга уравермасдан ўзингиз нимани қўлиб қилганингизни айтиб беринг. Билиб қўйсак ёмон бўлмасди, а Бардамбек? — деб Асрор дўстига кўз қисиб қўйди.

— Санлар базми-жамшид нима билмайсанлар. Яна

пешонангдаги бир хотиндан бўлагини кўрмадинглар. Шунга ҳаёт бўлди-ю...

Асрорнинг чапқайига жаҳли чиқиб, ранги ўзгарди. Бардамбек эса «Эй галингиз курсин», деганча сувга шўнғиб болалар томон сузиб кетди.

— Эй, Валижон ака, сиз оғзим бор деб ҳар гапни валдирайверманг, хўпми? Биттаси сизми, жонон кўрган? Ёдингиздан чиқдими? Эслатиб қўй, Танзила опани, а? У хонимга пулингиз борлиғида керак бўлдингиз. Бо-шингиз ёстиққа тегиши билан бир тепувди, қаерга ке-либ тушдингиз? Уша кўз очиб кўргангизникига! Сиз-ни уйга киритган келинкойимга минг раҳмат, билдингиз-ми?

— Ўв бола, мени ҳақорат қилма!

Тўғри гап туққангизга ёқмас, деганларидек, Вали-жонга Асрорнинг сўзлари ботмади. Асрор эса, «Эй сиз-га битта гап кўп, бир ярим-та гап йўқ», деди-ю унга орқасини ўгириб, оёқлари-ни муздек, роҳатбахш су-ва тикиб, болаларнинг чўмилишини томоша қила бошлади.

Валижоннинг кўзларига қон қўйилди. Шу пайтгача ҳеч ким унинг бетига тик қараб чин ҳақиқатни айтма-ган эди. Шунинг учун у жон ҳолатда ўрнидан қандай турганини ҳам, қўлида по-мидор тўғраётган пичокни қандай қилиб Асрорга жон-жаҳди билан тикганини ҳам билмай қолди. Сўнг пичок-ни сўғуриб сувга отди-ю «Бардамбек, мен кетдим!» деди ва мудҳиш воқеа содир бўлган жойдан биринчи ёрдам кўрсатмай қочиб кетди.

— Валижон ака, нима қилиб қўйдингиз? — деди Ас-рор унинг ортдан. — Ичимда ўт ёняпти-ку!

Бардамбек сувдан «Ҳа, нима гап?» деб чиқиб келди-ю Асрорнинг қикинидан оқаётган қонни кўриб, бир лаҳза қотиб қолди. Сўнг шоша-пиша дўстининг болаларини қақириб, уларни тезда уйга ўзлари кети-шини тайинлай бошлади. Болалари эса ҳайрон бўлиб эътироз билдиришга тушишди.

— Адажонимга нима қилди, нега қўйлақари қон? — дея сўради кичкина Дониёр кўзлари жиққа ёшга тўлганча.

— Ўғлим, йиқилиб тушдим, темир кириб кетди, ҳозир дўхтирга амакин олиб боради. Ҳаммаларинг ақли бо-лаларисиз-а? Қани, уйга кетдик, — деди Асрор бор куч-ини тўллаб ўғлини юпатиш учун.

Асрор Бардамбекнинг елкасига бир қўллаб осилган йўлга тушишди. Чор-атрофдагилар уларга ҳайрон бўлиб боқишар, қўйлақнинг устига сизиб чиқаётган қонни кўриб улардан ўзларини опқочшарди. Қўл бошига чиқ-қанлариди Асрор ҳушидан кета бошлади.

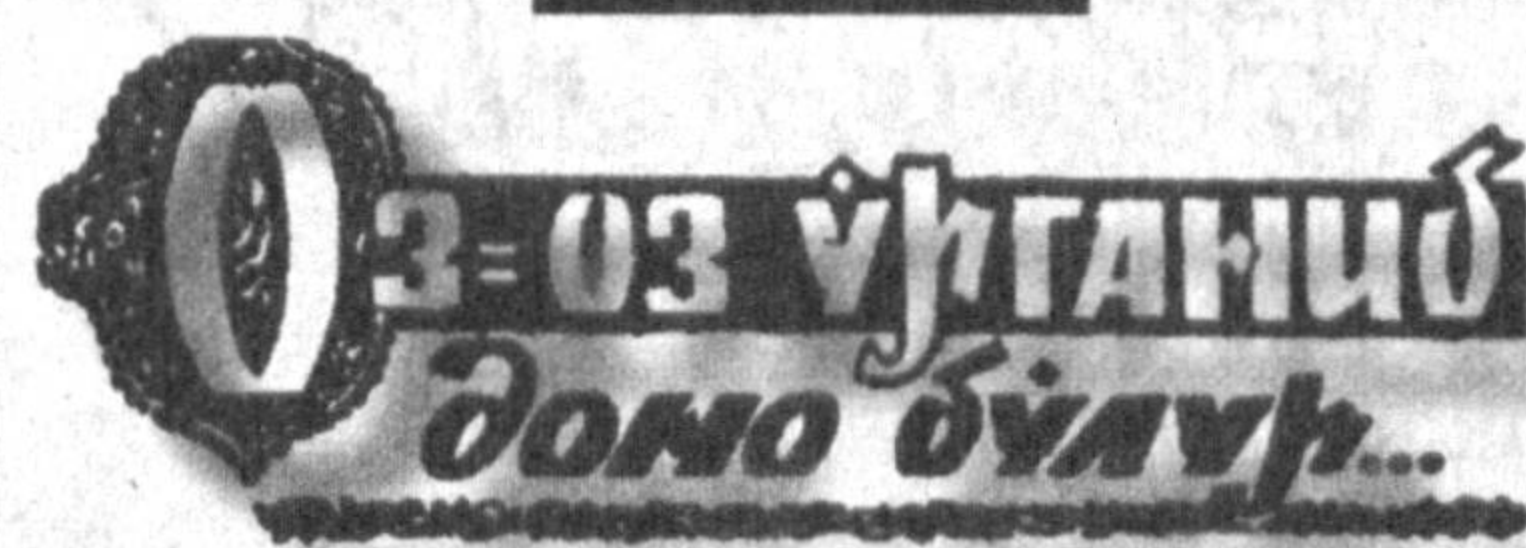
Касалхонада шифокорлар унинг ҳаётини сақлаб қолиш учун курашдилар, аммо кўп қон йўқотганлиги туфайли Асрор ҳаётдан кўз юмди, бир оила отасиз қолди.

Буни қарангки, унга пичок тикқан Валижон қилган жиноятдан қочиб юриб орадан 40 кун ўтган машина гилдираги тагиди қолди... Маъойилар айтганидек, ав-вал 40 йилда қайтса, ҳозир...

Одамлар, унутмангки бу дунё — қайтар дунё.

МОХИНУР.

ШАРҚ ДУРДОҲЛАРИ

● Келтиришларича, Бағдод шаҳрида бир араб яшарди. У доимо далаларда овчилик билан маш-ул бўлиб, ҳар томонни кезиб юрарди. Бир куни ўша шаҳар амалдорларидан бири овга чиқди. Ов асносида чарчаб, йўл четига ўтирди ва овқатла-нишга киришди. Ногоҳ овчи араб ҳам бу ерга ке-либ қолди ва дастурхонга таклиф этилди. Араб дастурхон четига ўтириб овқат еишга киришди. Зум ўтмай у дастурхонга кабоб қилиб қўйилган какликни кўриб, ўз-ўзидан кула бошлади. Атроф-да ўтирганлар ундан:

— Эй беадаб, улуғ кишилар дастурхонида ўти-риб, овқат ейлаётган бир пайтда бу бевақт ва бемаврид кулгининг сабаби нима? Ҳаёлингга қан-дай бемаъни фикр келиб қолди? — деб сўради-лар.

Араб уларга қараб:

— Бу кулгим остида ажойиб сир бор, — деди.

Дастурхон соҳиби бўлмиш амалдорнинг жаҳли чиқди ва унга пўписа қилиб:

— Қанақа сир?! Гапир тезда! — деб буюрди.

Ўзининг ёмон хислатини яхши фазилати деб юрвчи араб гап бошлаб деди:

— Эй хожа, мен бугун эрталаб чангалзорда ов қилиб юрган эдим. Тасодифан ёнимда ҳеч кими йўқ бир савдогарга дуч келиб қолдим. Унинг ёни-да олтини бор эди. Олтинни тортиб олдим. Ўзини эса маҳкам боғлаб қўйдим. Ёнидаги турли молу мато ортилган отни ҳам ихтиёримга олдим. Сўнг уни ўлдиршга шайланган эдим, у доду фарёд қилиб:

— Мени ўлдирма, молимнинг ҳаммасини ол! Ба-рини сенга бердим! Шаҳарда бола-чақаларим бор! Уйим фалон маҳаллада! Ўтинаман, мени қўйиб юбор, бола-чақаларимнинг олдига бора! — деб ялина бошлади.

Мен унинг оху фарёдига кулоқ солмадим ва де-дим:

— Бехуда гапларни айтиб, ўзингни уринтирма, барибир фойдаси йўқ! Устодлар: «Кесилган бош гапирмайди» деганлар. Агар сенинг сўзингга эъти-тир, тирик қўйиб юборсам, бу сир бир куни барибир фош бўлади.

Мисра:

Нечун оқил қўлин ургай пушаймон келтирур ишга!

Шу пайт иккита қалқиб келиб ёнимиздаги тош устига қўнди. Наҳот йўқ эканини сезган сав-догар какликларга қараб:

— Эй какликлар, мана бу аблаҳ одам мени бегу-ноҳ ўлдирмоқда! Сизлар менинг ҳолимга гувоҳ бўлинглар! — деб қичқирди.

Мен унга қараб:

— Эй аҳмоқ, паррандалар гувоҳ бўлганини ҳеч қачон кўрганмисан? — дедим-да, унинг бошини танидан жудо қилдим ва мол-мулкни олиб кет-дим. Бу ерга келиб қарасам, ўша икки каклик — кабоб бўлиб дастурхон устида турибди. Ёдимга аблаҳ савдогарнинг сўзлари келиб, кулгим қистаб кетди. Кулгимнинг сабаби шу вақдан эди, — деб жавоб берди.

Ўзининг ёмон хислатини фазилати деб юрвчи бу киши дастурхон соҳиби бўлмиш амалдорни ҳам ўзидек тасаввур қилар эди. Чунончи, бу ҳақда шун-дай демишлар:

— Эй бадбахт, бу какликлар ҳақиқатан ҳам се-нинг қотил эканлигингга гувоҳлик беришди. Чун-ки, уларни кўрмаганимда бу сир ёпиқ қолиб ке-тар эди. Ўзинг ўз тилинг билан қотиллигингга иқроор бўлдинг! Сен бегуноҳ савдогарни ноҳақ ўлдиргансан! Сенинг дилингда заррача раҳм-ша-фқат ва одамгарчилик йўқ! Бунини тилинг ҳам айтиб турибди! Ноҳақ тўқилган қон сени ўз оёқларинг воситасида жаллод олдига олиб келиб турибди!

Барчани ўзидек тасаввур қилиб, ёмон хислати-ни ўз фазилати деб билувчи араб вазият ўзгача эканини кўргач, тиз чўкиб, фарёд чека бошлади:

— Эй хожа, мен ҳеч кимни ўлдирганим йўқ! Мен ҳазил қилдим! Лоф гапларни айтиб, сизларни кул-дирмоқчи эдим!

Амалдор унга:

Эй аҳмоқ, ҳозир ўзинг ўз тилинг билан иқроор бўлиб турган эдинг! Энди нега сўзингдан тона-сан?

Сен ўз ёмон феълингни ўзинг ошкор қилдинг ва жазо ботқоғига ботдинг!

Назм:

Жафо қилишни кўтарса киши,
Аниқдир ўзи ҳам ундан ўлиши!
Шунинг учун қилиш — қидирмиш, нима эксанг,
шуни ўрасан деб бекорга айтишмаган!
Шундан сўнг арабни қийноққа солдилар.

Назм:

Бугун мен маънолар дуруни сочдим,
Хисматлар уйига сенга йўл очдим!
Билгинки, ҳар бир кишининг ақлу идроки ва заковати унинг сўзидан ва қилган ишидан маълум бўлади.

Мухаммад ЖАБАЛУДИЙ.

Маҳмуд ҲАСАНИЙ таржимаси.

Ҳажвий шеърлар

Сафар БАРНОЕВ

ТОНГ БИЛАН

Тонг билан эшигинг қоқади миш-миш,
Элиги қоқилган

Сўзлар гулдирар.

Тинглайсан

Бағринга кирар совуқ киш.

Тинглайсан,

Кўздаги нурни сўлдирар.

Деразанг ойнаси чирс-чирс синади.

Эриб кетаман деб

Дод солар човғун.

Миш-миш калтагини баттар йўнади.

Боланг ушлаб қолар

бирдан қовғун...

Эшикни ёпишга йўл қўймас миш-миш.

Эшит дер:

— Ёрилиб кетаман ҳозир.

Кеча фалон одам амалдан кетмиш,

Хўп ажаб бўлди-да, кўрасан ҳозир...

Ким келар экан-а,

унинг ўрнига.

Фалон-чи, бўлса-чи, сен нима дейсан.

У бўлса энг аввал

ишлар қорнига,

Фалончи бошқа гап,

қанду курс ейсан.

Мен шундай дейману

у ҳам эпламас.

Билмай қолади-да, босар-тусарин.

Юрагинг чангаллаб

дейсан бўлди бас.

Миш-миш дер:

Эшитгин сўзинг сўзалин.

Парх-наво ўзгарар

эрта пешинда,

Сезмайсан, қўшинингни

юриши бошқа.

Фалончи қассоб-чи урар гўштиндан,

Ҳа, ўзинг нимага

чиқмайсан ошга.

Хотининг авраиди тондан миш-мишсу,

Миш-мишсу кун бўйи бошинг қотирар.

Тингласанг, ўзингга келишинг мушқул,

Тингласанг, бошингни жарга ботирар.

Бемаҳал йўлингга тўсиб чиқади,

Кулгунг сўндирди авж пардасида.

Қалбинг тубларига зардоб чўқади.

Гоҳ чўкиб қоласан мушт зарбасидан.

Хушёр тортиб дейсан бу не босириқ.

Ҳовлида хўрозлар юрак қалқалаб.

Боланг тутатади бирдан исирик

Човғундаги суя қайнар шаққалаб.

Сўнг йигиб оласан эсу хушларинг

Зор йўлар.

Миш-мишсу, миш-мишқуларинг,

Кифтинга кўнади учқур қушларинг

Эшик тутқичида бўлса қўлларинг.

ЭРКАК ЯХШИДОР

(Ҳазил)

Билсангиз, азалдан эркак яхшидир,

Мингта куй, ғазалдан эркак яхшидир.

Қанду курс, асалдан эркак яхшидир,

Яхшилик ҳаммаша эркакнинг оти,

Кишнаб турса бўлди, минган ғироти.

Унинг уч уйи бор: — уй, иш, чойхона.

Яшайди ҳаёти тўла афсона.

Эрмак тополмас банги девона,

Бола-чақалари — икки қаноти,

Кишнаб турса бўлди, минган ғироти.

Кўксиди йўлбарсинг ёли бор унинг,

Тилида туганмас боли бор унинг.

Ғайрати — топажас моли бор унинг,

Унинг ҳаётидир — дунё ҳаёти.

Кишнаб турса бўлди минган ғироти,

Яширмам, эркакнинг чўнтақлари кўп,

Чўнтақлар ичида тентақлари кўп,

Ҳали кўл етмаган энгтақлари кўп,

Куйласа, тугамас айтган баёти,

Кишнаб турса бўлди минган ғироти.

Эркакнинг топанги гулдан иборат,

У юрмаган йўлар чўлдан иборат.

Сўзлари — барака, мўлдан иборат,

Одам Отадандир тарқалган зоти,

Кишнаб турса бўлди минган ғироти.

Ҳайт деса, тоғларни қўндирар қафтга,

Ишласам зарара,

Ишлайди нафга.

Ўзини уради тўрт ён — тарафга,

</

БИР БОҒЛАМ БИНАФША

(Бўлган воқеа)

Мунавварнинг касби ўқитувчи. У мактабга кириб борар экан, эшик тагида қўлида бир боғлаб бинафша тутиб турган ўқувчи кўзи тушдию юраги орзиқиб кетди. Билади, бу унга аталган эмас. Балки, бу гал боланинг ўқитувчисига, балки синфдош қизчага аталгандир. Аммо бу бинафшалар Мунавварга энг ширин ёшлик йилларини эслатиб қўйди. Кўзлари ёлланган, юрагида унутилмас бир илиқ туғиу қайтадан уйғонганини ўзи ҳам сезмай қолди.

...Ушанда ҳам баҳор эди. Мунаввар университетнинг иккинчи курсида ўқирди. Ўша пайтларда бирга ўқийдиган йигитлар байрамларда қизларни: «Баҳордай яшнаб юринг, бахтли бўлинг!», дея табриклар қўя қолишарди.

«Бахтли бўлинг!» дейиш осон эканку, аммо бахтли бўлиш ҳаммага ҳам насиб этавермас экан. Мунаввар ўша давларни кўнгил кўзгусидан бир-бир ўтказар экан: «Мен бахтли бўлмамдими?» деб ўйлаб қолади.

У билан бир курсда тахсил оладиган Эркин бошқа йигитлардан бирмунча фарқ қиларди. Унинг оиласи ўртақча бўлиб, ўқишга содда қийинчи келар, аммо ўз ҳаётидан сира-сира нолимасди. Кам-гап Эркинни аксарият курсдошлари ёқтиришмасди, чунки Эркин уларнинг давра суҳбатларига, ойда бир марта бўладиган «гап»ларига қўшилмас, тўғирогои, қўшилгиси келса ҳам турма хасталигидан айманиб, ҳамкасбларидан ажралиб юрарди. Унинг бир оёғи оқсоқ эди. Аммо зехни нихоятда ўткир бўлиб, аёло-ға ўқирди. Ушанда ҳам баҳор эди. Бир кун Мунаввар дорилфунунга кириб борса, эшик ёнида Эркин бир боғлам бинафша тутиб турибди. Йигит қизни кўрдию унга пешвоз чиқди:

— Мунаввархон, мана бу бинафшалар сизга! Олинг! Узимизнинг ҳовлимиздаги ариқ бўйларидан атайлаб сиз учун тердим, — деди гулни унга узатиб.

Мунаввар бинафшаларни димоғига босди, ҳидидан маст бўлди. Улар бирам хушбўй эдики... Қиз бундай ёқимли ҳидни, бундай чиройли гулни энди-гина кўриб тургандек эди, гўё.

— Раҳмат, Эркинхон! — дея олди, холос.

Шу-шу Мунаввар билан Эркин ўртасида муҳаббат гунчалари уйғониб, улар ҳар кун узоқ-узоқ суҳбатлашар, бир-бирларига тўймай қолишарди. Аммо уларнинг бу муҳаббатларига кўз тегди.

Тўртинчи курсда ўқиб юрган кезлари Эркиннинг онаси Мунаввархонниқига совчиликка боради. Уч-тўрт марта қатнагандан сўнг, бундан хабар тогган Мунавварнинг баджаҳл отаси совчилар ёнига чиқиб: «Опоки, мен қизимни алпоғат йигитга узатаман, деб ўқитялман, сиз ўз тенгингизни топинг, бу ерга келиб овора бўлиб юрманг», — дея меҳмонларни жўнатиб юборади.

Ўша йилиёқ ота қизини амакиваччасининг бойвачча ўғлига узатиб юборади. Отасининг феълини билган Мунавварнинг тақдирига тан беришдан бошқа илоҳи қолмаганди. Йиллар ўтди, улар 20 йил турмуш қуришди, бир қиз, бир ўғиллик бўлишди. Аммо икки йилдирки, Мунаввар бева, турмуш ўртоғи автомобиль тўқнашувидан ҳаётдан бевакт кўз юмди.

Йўк, Мунаввар турмушдан хафа эмас. Аммо унинг кўнглида бошқа бир армони бор. Шунча йил турмуш курган бўлишларига қарамай, эри бирин марта ҳам бинафша совға этган эмас. Бинафша Мунаввар учун доимо алангаланиб турувчи муҳаббат эканини билмаган ҳам.

Икки оғиз Эркин ҳақида. Эркин университетни битиргач, аспирантурада ўқишни давом эттирди. Фанлар номзоди бўлди. Узоқ йиллар илмий изланишлар олиб бориб докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Тўрт фарзанднинг отаси бўлди...

...Мактаб ўқувчисининг қўлидаги бир боғлаб бинафша Мунавварга Эркини эслатиб қўйди. У шу тобда инсонга моддий бойлиқдан кўра, маънавий бойлик жуда-жуда зарур эканлигини юракдан ҳис этди. Қўлидаги бир боғлам бинафшага соғинч билан тикилиб, дарсга кириб кетди.

Асад ФОЗИЛОВ.

Спорт хамиша бизга ҳамроҳ.

Равиль Альбеков олган суратлар.

Инжиклик нималигини билмайдиган, кўчанини қаерга тиқиб қўсангиз ҳам ўсиб кетаверадиган ва қўйиб берсангиз — ёнверидан ҳам ўсиб чиқиб олчазор ҳосил қиладиган бу мўъжизакор дарахт дунёда энг кўп тарқалган мевалардан ҳисобланаркан. Аждодларимиз уни эрамиздан анча олдиндан яхши билишаркан.

Олчанинг асл ватани ҳозирги Украина ҳудудиди бўлиб, дастлаб Кавказнинг Қора денгиз бўйи соҳилларига, ундан қадимий Римга келиб қолган. Хатто қадимги славянлар олча маъбуд — Кернисга сийғинишган экан. Улар олча дарахтлари шоҳларида шамлар ёқшаркан. Шундай даврлар ҳам бўлган эканки, славянлар янги йилни Янги йил олчаси ёнида кўтиб олишган. Ўша вақтларда Русда янги йилни баҳорнинг илк кунини байрам қилишаркан. Байрам тантаналари ўтказиладиган бинога олча дарахтини ёни унинг бир шокини келтиришаркан. Бадавлат кишилар анча олдиндан олча кўчанини янги йилга атаб бочкаларда ўстириб қўйишаркан.

Айни янги йил арафасида чамандек гуллаган олча шоҳлари йўнқоқлар билан безатилиб, уларда шамлар ёқиларкан.

... Ҳозирги вақтда олча Шимолий ярим шарнинг катта қисмида — Европа, Фарбий Сибирь ва Марказий Осиёда, айниқса Осиё қитъасида энг кўп тарқалган. Унинг 150 дан ортиқ нави мавжуд. У 30-40 ва ундан ҳам кўпроқ йил яшаши мумкин. Уч-тўрт ёшдан мева бера бошлайди. Бир дарахтдан 30 ва ундан ортиқ килограмм ҳосил олиш мумкин.

Ҳўш, биз баъзан назаримиз илмайидиган олча одамларнинг бу қадар эъзозига нимаси билан шунчалик сазовор бўлган экан? Олимлар бунинг сабабини унинг мўъжизакор шифобахш таъсири билан боғлашади. Келинг, биз ҳам уларни бир-бир кўриб чиқайлик.

Олча ҳаммага ҳам фойдали. Унинг мевалари ёқимли таъмидан ташқари аjoyиб шифобахш хусусиятларга ҳам эгадир. Дори сифатида энг аввало унинг мевасидан ва яна дарахтнинг қутрилган шарбати (елими)дан фойдаланилади. Олча томирлар деворинини мустаҳкамлаш, тромбоз, ҳам юракнинг ишемик хасталигидида туғунчалар ҳосил бўлиши хавфини олдини олишда, юрак инфаркти ва миё инсультини ҳуружидан кейин дори сифатида ишлатилади.

Бу мўъжизакор дарахт меваси киши танасини ортиқча холестериндан ҳалос қилади. Бу, айниқса атеросклероз хасталиғи ҳамда ортиқча семизликдан азият чекаётганлар учун катта аҳамиятга эга. Олча мевасида 15 фоизга яқин шаккар моддаси (глюкоза, фруктоза ва оз миқдорда сахароза), органик кислоталар (кўпроқ олча ва лимон кислоталари), С витамини ҳамда В ва Е Р гуруҳлари кирувчи дармондорилар бўлади. Олча мевасида шунингдек инотиз моддаси (бу сочларнинг оқариши олдини олади), азотли, ошловчи ва бўёқ ҳосиллари, пектин ва керациднинг моддалари ҳам мавжуд. Минерал моддалардан олчада натрий, калий, кальций, марганец, фосфор, темир борлиги аниқланган. Яна унинг мевасида мис моддаси ҳам топилаган.

Олча данагида эфир мойлари ва гликозид амидалин борлиғи аниқланган. Унинг пўстлогидида ошловчи ва бўёқ моддалари ҳамда лимон кислотаси бор. Баргларидида эса — лимон кислотаси, капиллар кон төмирчаларини мустаҳкамлаш қобилиятига эга бўлган қон ташувчи, дубил ва бўёқ моддалари, камед, кальций, мағний ва калий оксидлари, фосфор кислотаси бўлади.

Олча мевасининг гўшти қанчалик тўқ бўлса унда қон қотишини меъёровчи моддалар шунчалик кўп бўлади. Олча шамоллаш хасталиқларини даволашда ҳам яхши ёрдам беради. Масалан, Мичиган олимларининг айтишича, қунига атиги йигирма дон олчани истеъмол қилишнинг ўзи подарга ва артрит хасталиқларидидаги оғриқни йўқотишга қийос қилади. Олчанинг рангини қизил қиладиган нордон моддалар бўғимлар хасталиқларидидаги шамоллаш

ҳолатларини даволашда аспиридан ҳам кучлироқ таъсир қилади. Тадқиқотчилар шу моддалар асосида яқин орада таъми ёқимли таблеткалар ишлаб чиқаришни мўлжаллашяпти.

Олча мевасидан шарбат тайёрланади. Халқ табибатида ундан трахент ва бронхит хасталиқларида балғам қўчирувчи восита сифатида, шамоллаш хасталиқларида эса иссиқни туширувчи ва тетиклаштирувчи дори сифатида фойдаланилади. Олча шарбатини қопқоғи маҳкам ёпилган банкаларда салқин ва қоронғу жойларда сақлаш керак. Ундан сироп тайёрлашда фойдаланиш мумкин.

Олча шарбатидан одамни тетиклаштирувчи ичимлик тайёрласа бўлади. Бунинг учун чорак стакан олча шарбатини ярим ош қошиқ лимон шарбати билан аралаштириб, унга бир ош қошиқ шаккар қўшиб, беш дақиқа давомидида паст оловда қайнатилди ва совутиб қўйилади. Ичшдан олдин таъбга қараб сув қўйилади.

Олча шарбати ва сиропи иштаҳани яхшилаш учун, ошқозоннинг ҳазм қилиш қобилияти сусайганда ҳамда ўт пуфағи хасталиқларида сафрони ҳайдовчи восита сифатида фойдаланилади. Олча меваси, шарбати ва сиропи сийдик ажралишини кучайтиради ҳамда танадан ортиқча тузаларни чиқариб кетишига ёрдам беради. Олча шарбати ва сиропини кўпинча бошқа ўсимликлардан, масалан, наъматак ёки қора смародинадан тайёрланадиган дорилар билан аралаштириб қўйилади. Бундай ҳолларда болаларга бир чой қошиқдан, катталарга эса — бир ош қошиқдан қунига уч-тўрт марта ичши тавсия этилади.

Олча мевасининг давлмаси томир тортиб қолишига қарши кучли таъсир этиши билан бирга тинчлантирувчи хосиятга ҳам эга. Турли сабаблар билан пайдо бўладиган шишлар, қон кетиб қолишда олча ҳосили бандларини қайнатаиб тайёрланадиган давлмалар самарали таъсир этади. Ундан диатез ҳамда бўғим хасталиқларида ҳам кенг фойдаланилади.

Олча шохларини қайнатаиб тайёрланган давлма суронка-ли санчик хасталиқларида ички қотирувчи сифатида яхши таъсир қўрсатади. Ичак хасталиқларида бошқа дорилар билан бирга бу суоқидида фойдаланиш яхши самара беради. Шифобахш гўшлар ҳақидаги қадимий китобларда олча мевасининг танани тазалаш ва тетиклаштириш хусусияти таъкидланади. Тўй-зёбфатларда меъерин билмай буюк қилиш ҳолларида уни беморни кутқариб қолувчи кучли восита деб ҳисоблашган. Янги ўзилган олча ширинликини яхши кўрувчилар учун фойдали. Бир пёёла олча одамни унга зарур бўлган бир қуниқ А витаминининг чорак қисми билан таъминлайди. Бу мева айниқса сабавотини хуш кўрмайдиганлар учун витаминлар манбаи хизматини ўтайди. Натрийни ортиқча истеъмол қилишдан қўрқадиганлар учун ҳам у жуда фойдали. Лекин олчани жигилдони қайнайди, ошқозони ва ўн икки бармоқли ичағида яраси бўлганлар, ичаклари оғрийдиганлар истеъмол қилиши тавсия этилмайди. Чунки у овқат ҳам қилиш аъзоларини қоплаб турувчи шиллиқ парданинг емирилишига олиб келади.

Олча меваси янги ҳолида истеъмол қилинади. Лекин у айниқса қайта ишланган ҳолларда — шарбатлар, сироплар, давлма, вино, мураббо, компот, қутрилган ҳолида, мармелад сифатида ҳам янада фойдали.

Хуллас, олча дарахтининг мевасидан тортиб: танасию пўстлогига ҳамда жумладан, унинг данаги мағизидида мой бўлгани учун совун ишлаб чиқаришда фойдаланилади. Олча барглари турли тузалмаларда доривор сифатида ишлатилади, ҳатто чой ўрнида давлма ҳам ичилади. Бу дарахт ёғочидан ситиретлар чекиладиган трубкалар, мундштуқлар ва бошқа майда-чуйда хунармандчилик махсулотлари тайёрланади.

Қани айтгинчи — ўзимизнинг оддий олчамиз табиат яратган буюк мўъжизалардан бири эмасми!

Хорижий матбуот материаллари асосида тайёрланган.

Билиб қўйган яхши

ОДДИЙ ОЛЧА МЎЪЖИЗАЛАРИ

риб қўлланилади. Бундай ҳолларда болаларга бир чой қошиқдан, катталарга эса — бир ош қошиқдан қунига уч-тўрт марта ичши тавсия этилади.

Олча мевасининг давлмаси томир тортиб қолишига қарши кучли таъсир этиши билан бирга тинчлантирувчи хосиятга ҳам эга. Турли сабаблар билан пайдо бўладиган шишлар, қон кетиб қолишда олча ҳосили бандларини қайнатаиб тайёрланадиган давлмалар самарали таъсир этади. Ундан диатез ҳамда бўғим хасталиқларида ҳам кенг фойдаланилади.

Олча шохларини қайнатаиб тайёрланган давлма суронка-ли санчик хасталиқларида ички қотирувчи сифатида яхши таъсир қўрсатади. Ичак хасталиқларида бошқа дорилар билан бирга бу суоқидида фойдаланиш яхши самара беради. Шифобахш гўшлар ҳақидаги қадимий китобларда олча мевасининг танани тазалаш ва тетиклаштириш хусусияти таъкидланади. Тўй-зёбфатларда меъерин билмай буюк қилиш ҳолларида уни беморни кутқариб қолувчи кучли восита деб ҳисоблашган. Янги ўзилган олча ширинликини яхши кўрувчилар учун фойдали. Бир пёёла олча одамни унга зарур бўлган бир қуниқ А витаминининг чорак қисми билан таъминлайди. Бу мева айниқса сабавотини хуш кўрмайдиганлар учун витаминлар манбаи хизматини ўтайди. Натрийни ортиқча истеъмол қилишдан қўрқадиганлар учун ҳам у жуда фойдали. Лекин олчани жигилдони қайнайди, ошқозони ва ўн икки бармоқли ичағида яраси бўлганлар, ичаклари оғрийдиганлар истеъмол қилиши тавсия этилмайди. Чунки у овқат ҳам қилиш аъзоларини қоплаб турувчи шиллиқ парданинг емирилишига олиб келади.

Олча меваси янги ҳолида истеъмол қилинади. Лекин у айниқса қайта ишланган ҳолларда — шарбатлар, сироплар, давлма, вино, мураббо, компот, қутрилган ҳолида, мармелад сифатида ҳам янада фойдали.

Хуллас, олча дарахтининг мевасидан тортиб: танасию пўстлогига ҳамда жумладан, унинг данаги мағизидида мой бўлгани учун совун ишлаб чиқаришда фойдаланилади. Олча барглари турли тузалмаларда доривор сифатида ишлатилади, ҳатто чой ўрнида давлма ҳам ичилади. Бу дарахт ёғочидан ситиретлар чекиладиган трубкалар, мундштуқлар ва бошқа майда-чуйда хунармандчилик махсулотлари тайёрланади.

Қани айтгинчи — ўзимизнинг оддий олчамиз табиат яратган буюк мўъжизалардан бири эмасми!

Хорижий матбуот материаллари асосида тайёрланган.

Мен кимман? Қандай одамман?

КАМТАРГА — КАМОЛ

Ўзини «кўз-кўз қилиш»ни ёқтирадиган одамлар товусга ўхшашади. Товус эса дунёда ўзига энг бино қўйган жониворлардан ҳисобланади. Камтарлик, жонқуярлик, бировларни тушуна билиш қадимдан энг олижаноб фазилатлар сифатида қадрланиб келган. Шу мулоҳазалар асосида тарозуга ўз «мен»ингизни қўйиб кўрингчи — қайси палла кўпроқ тош босаркин...

Қуйидаги тест сўровларига Ҳа ёки Йўқ дея жавоб беринг.

1. Яхши қийинчиша интилиш — сиз учун ҳаётингиздаги энг муҳим ишлардан бирими?
2. Бирон нарса ҳақида гапиратганингизда уни муболағи қилишни хуш кўрасизми?
3. Агар адолатсизлик қурбони бўлиб қолганингизни ҳис этсангиз — ўч олиш ҳақидаги йўллар ҳаётингизга келадими?
4. Маслаҳат сўраб бировларга муурожаат қилиш сиз учун қийинми?
5. Сиз бутун зехингизни қўйиб, қобилиятингизни ишга солиб, муваффақиятларга эришганингиз?
6. Ўртада умумий нарсасга эга бўлган танишларингиз қўпми?
7. Ойнада ўзингизни тез-тез томоша қилиб турасизми?
8. Хатоингизни тан олиш ёки кечирим сўраш сиз учун машаққатли ишми?
9. Көкса ёшдагиларнинг дунёқараши эскирган бўлади, деб ўйлайсизми?
10. Ўз ишларингиз ҳақида гапириб беришга кўп вақт ажратасизми?
11. Бирон ишни уздайлай олмайд қолсангиз, бунинг учун бошқаларни айблайсизми?
12. Ичингизда бошқа ирқ, этникод ёки динга мансуб кишиларга ишончсиз қарайсизми?

Тўплаган балларингизни сананг:

Ҳар бир «Йўқ» деган жавобингиз учун 2 балл олсиз.

0-6. Сиз ўз «мен»ингизни жуда ҳам юқори қўрқансиз. Биз сизга сал пастроққа тушишни маслаҳат берадиз.

8-12. Шухратпарастлик ва такаббурлик — сизга хос бўлган одатга айланган. Одамлар, эҳтимол, сизга дўстона савимий муносабатда бўлишар. Лекин сиз шу қадар ўзингизга махлиё бўлиб қолгансизки, улар ортингиздан нималар дейишгаётганига парво ҳам қилмайсиз.

14-18. «Такаббурлик яхшиликка олиб бормайди». Умуман олганда сиз одамларга яхши муносабатдасиз. Яна бироз меҳрибонлиқни ҳам қўшсангиз — дўстларингиз учун ҳам, ҳамкасбларингиз учун яна ҳам ёқимли одамга айланасиз.

20-22. Сиз одамларга эътиборлисиз ва зиммангизга маъсулият олишдан қўчмайсиз. Атрофингиздагиларга жонқуярлигингиз, ҳалоллик ва камтарлигингиз ўзингизга бўлган ҳурмат ва муҳаббатни оширади.

24 балл. Аjoyиб натижа! Сиз билан бах-лашшига тайёрмиз. Зеро, сиз «бу жуда ҳам енгил тест сўровлари эдику!» дейишингиз мумкин.

Сенга бир гап айттайми?

Тоҳир Нигматуллин олган сурат-лавҳаси.

Қандастар

Бекатда турган киши такси тўхташиб, ҳайдовчига деди:

— Кечирасиз, мени Россияга ташлаб ўтормасизми?

— Йўқ, афсус бўлсин у томонга эмас, Қозоғистонга кетаялман.

Хотин эрига деди:

— Дадиси, қачон оилам олсиз?

— Билмадим, оилам бермапти.

— Вой, кеча қўлагингизни ююмоқчи бўлиб

олсам, қўнғизидан анча пул чиқди-ку! Қанақа пуллар у?

— Не, ростданми, э, у биронни пули, оғайним, қўнғизим йўқ, оилам йўқолмасин, сенда турсин, деб мени қўнғизимга солиб қўйган эди.

— Буёун қандай кун, биласизми? — эркаланиб сўради хотин эридан.

— Қанақа кун экан, айта қол эркаланмай.

— Буёун мени туғилган кунимку, ёдингиздан чиқарми?

— Йўқ, туғилган кунинг ёдимдан чиқмади.

— Минг афсус, сўрагани айтибсиз бир одамнинг қўнғиза бериб қўйганим, шунини олиш ёдимдан чиқибди.

Азиз ШОКИРОВ.

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар:

133-28-95, 132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума
кунлари чиқади.

Нашр қўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қозғо бичими А-2

Нашрини етказиб бериш масалалари
бўйича турар жойлардаги почта
бўлимларида ёки «Тошкент почтамати»га
— 133-74-05 телефонига муурожаат
қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10.

«Шарқ» нашриёт-матбаа
концерни босмаҳонаси.
Қорхона манзили:
«Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.